

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)

16–17 травня 2019 року
м. Тернопіль

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2019

УДК 378.001.895:61(063)(477)

I-66

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 16–17 трав. 2019 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТНМУ, 2019. – 332 с.

зації сечового міхура та ін. Одними із основних навичок є методи визначення групової належності та біологічної сумісності крові, методи місцевої анестезії, десмургія, догляд за гнійними ранами, транспортна іммобілізація, декомпресія шлунка та ін. Для кожної з перерахованих вище навичок в центрі є відповідні фантоми, тренажери та весь спектр необхідних хірургічних інструментів. Наявність перерахованого вище обладнання дає можливість значній кількості студентів, лікарів-інтернів і лікарів-курсантів під час навчання на кафедрі хірургії вдосконалити та відпрацювати певні маніпуляції та практичні навички.

При виконанні практичної частини заняття кожний студент, лікар-інтерн чи лікар-курсант має можливість кілька разів відпрацювати практичні навички та маніпуляції під контролем викладача. Навчальний процес в центрі симуляційної медицини побудований таким чином, щоб студенти в достатньому обсязі освоїли теорію та відпрацювали на представлених тренажерах різні хірургічні маніпуляції та практичні навички.

Таким чином, на наш погляд лише в умовах навчально-практичного центру симуляційної медицини, навчання можна довести багаторазовими повтореннями до автоматизму, здатність не тільки виконувати дію, але й відпрацювати спосіб виконання складних маніпуляцій, який забезпечується сукупністю знань та навичок.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПРИ СТВОРЕННІ СИМУЛЯЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ

Сирова Г.О., Макаров В.О., Завада О.О., Каліненко О.С., Присяжний О.В.

Харківський національний медичний університет

Вступ. Як відомо сучасні тенденції вищої медичної освіти орієнтовані на підготовку висококваліфікованого лікаря, спеціаліста з високим рівнем кваліфікації, адаптованого до динамічного сьогодення. Для здійснення цієї задачі необхідно використати весь потенціал сучасних технологій в освіті. Одним із таких принципів є методика симуляційного навчання, яка дозволяє підвищити якість засвоєння теоретичного матеріалу за рахунок створення та застосування широкого спектру тренажерів та моделей, які імітують процеси максимально наближені до природних та реальних умов.

Основна частина. В попередніх наших роботах [1, 2] ми описували можливості та переваги використання методики симуляційного навчання при вивченні хімії в медичних університетах. Особливо доцільним є використання методики симуляційного навчання при вивченні біоорганічної хімії, адже під час вивчення цієї дисципліни у студентів формується поняття щодо просторової будови біологічно активних молекул, перебігу біохімічних реакцій.

Для кращого засвоєння цього матеріалу важливим прийомом навчання є максимальне використання демонстраційних можливостей. Модельна демонстрація молекули біологічно активної речовини створює ефект реальності об'єкту вивчення. Перевагою такого підходу постає можливість отримати чітке уявлення механізму того чи іншого процесу, що саме і веде до підвищення якості засвоєння практичних маніпуляційних навичок студентів. Молекулярне моделювання є ефективним способом вивчення взаємодії між атомами на елементарному рівні. Викладачі кафедри медичної та біоорганічної хімії Харківського національного медичного університету (ХНМУ) використо-

застосовують симуляційний метод навчання на сучасному етапі розвитку вітчизняної медичної науки, як одного з базисних є новим напрямом підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних кадрів вищої ланки становлення медичного працівника як професіонала.

Література

1. Дерезюк А.В. Деякі аспекти сучасної педагогіки медичної освіти / А.В. Дерезюк // Медична освіта. – 2015. – № 3. – С. 26-28.
2. Бевз Г.В. Организация и эффективность симуляционного учебного процесса преподавания сердечно-легочной реанимации для студентов 5-го курса / Г.В. Бевз // Медицина неотложных состояний. – 2015. № 7. (70) – С. 89-92.
3. Cooper J.B., Taqueti V.R. A brief history of the development of mannequin simulators for clinical education and training II Postgrad Med J. – 2008. – № 84 (997). -P. 563-570.
4. Clinical simulation: importance to the internal medicine educational mission / P.E. Ogden, L.S. Cobbs, M.R. Howell, S.J. Sibbitt, D.J. Di-Pette II Am J Med. – 2007. – № 120 (9).- P. 820-824.
5. National Growth in Simulation Training within Emergency Medicine Residency Programs / Y. Okuda et. al. // Acad. Em. Med. -2008. – № 15. – P. 1-4.

вують моделі молекул для пояснення основних понять або принципів органічної хімії: типи конформації, валентні кути, типи реакції, ізомери. Студенти, в свою чергу, у групах «будують» молекули, пояснюють типи зв'язку, прогнозують поведінку молекули під час реакції, створюють ізомери (положення зв'язку, вуглеводневого скелету, просторові, оптичні). До речі, на прикладі моделей дуже легко пояснюється оптична ізомерія, терміни «енантиомери». «діастереомери» в темах «Гідроксо- та амінокислоти» і «Вуглеводи».

Для заохочення студентів та розвитку навичок самостійної роботи на кафедрі медичної та біоорганічної хімії ХНМУ в 2018-2019 навчальному році було проведено виставку студентських робіт «Біологічно активні молекули». Метою цієї виставки було створення студентами моделей молекул біологічно активних сполук з глини, пластиліну, таких як гідроксикислоти, амінокислоти, вуглеводи та молекули ДНК і РНК. Такий вид самостійної роботи дозволив студентам власноруч створити моделі молекул, під час виконання яких учні на реальних прикладах побачили розташування атомів у просторі, утворення комплементарних пар на прикладі нуклеїнових кислот.

Висновок. Таким чином, застосування симуляційних моделей на занятті з біоорганічної хімії та під час поза аудиторної самостійної роботи студентів є ефективним засобом для розвитку мислення та розуміння предмету і, як наслідок до створення висококваліфікованого лікаря.

Література

1. Симуляційне навчання як інструмент інтерактивних технологій методик викладання фундаментальних дисци-

плін / В.О. Макаров, В.М. Петюніна, О.О. Завада, О.С. Каліненко // Симуляційне навчання в системі підготовки медичних кадрів: матеріали I навч.-метод. конф., Харків, 30 листопада 2016 р. / ХНМУ. – Х., 2016. – С. 90-93.

2. Використання симуляційних методик навчання на заняттях з аналітичної хімії для студентів-бакалаврів харків-

ського національного медичного університету / Г. О. Сирова, І. В. Новікова, В. О. Макаров та ін. // Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні: матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ, Тернопіль, 18–19 травня 2017 р. / ТДМУ. – Тернопіль, 2017. – Т. 2. – С. 133-134.

ВИКОРИСТАННЯ ФОРМ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ

Скрипников П.М., Гуржій О.В., Коломієць С.В.

Українська медична стоматологічна академія

Вступ. В останні роки розроблені сучасні стандарти медичної допомоги, що відповідають вимогам високої ефективності і безпеки. Але існуюча система підготовки лікарів-стоматологів не дозволяє реалізовувати їх у повному обсязі. Основною проблемою є недостатня увага до навчання алгоритмам дій в екстремальних ситуаціях, максимально швидкому прийняттю рішення і бездоганному виконанню маніпуляцій в амбулаторних умовах [1].

Високий темп розвитку науково-технічного прогресу в медицині, тобто поява сучасної апаратури та нових технологій при наданні невідкладної медичної допомоги (НМД) змінив вимоги до професійного рівня лікарів. Система навчання висуває на перший план проблему вдосконалення медичної освіти.

Актуальним залишається підвищення якості володіння практичними навичками під час надання НМД. На жаль, такі “класичні” форми навчання як лекції, семінари не формують у тих, хто навчається, абсолютно стійкого алгоритму дій. Це призводить до того, що в критичній ситуації лікарю-стоматологу важко швидко мобілізуватися, автоматично та якісно надати НМД хворому [2].

Основна частина. На кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів “УМСА” розроблені і впроваджені в навчальний процес нові ефективні методи навчання, для цього широко застосовуються інтерактивні методики [3].

З метою покращення освіти лікарів України з надання невідкладної допомоги, Європейською академією неперервної медичної освіти і безперервного професійного розвитку, а також Групи Компаній МедЕксперт створена програма інтерактивних тренінгів на основі симуляційного навчання.

Головні ознаки симуляційного навчання – це можливість використання манекенів або статистів для повноти та реалістичності моделювання об’єкта в певній ситуації; відпрацювання конкретних практичних навичок з використанням сучасної апаратури без завдання шкоди здоров’ю людини; відпрацювання командної роботи в імітованій конкретній ситуації [4]. На наш погляд, саме використання тренажерів важливо не тільки для формування конкретних навичок в складних ситуаціях, а саме для адекватного реагування на них. Симуляційна система навчання дозволяє лікарю-стоматологу сформувати стійкий алгоритм дій.

Тренінги проводяться на базі обласного навчально-тренінгового центру при Полтавській обласній клінічній лікарні ім. М.В. Скліфосовського. Тренінг побудований з теоретичної та практичної частин. Під час теоретичної частини викладач визначає базовий рівень знань і умінь, на практичній частині навчає роботи на фантомах, муля-

жах, моделює реальні та доступні до сприйняття симуляційні сценарії.

В тренінговому центрі викладачі впроваджують наступні форми симуляційного навчання:

1. Семінари-тренінги.

Проведення 1–2-денних семінарів-тренінгів дуже показові і ефективні під час роботи з викладачами кафедри, лікарями-курсантами, лікарями-інтернами. Викладачі кафедри отримали сертифікати, що надає їм можливість проводити практичні тренінги з лікарями-інтернами та лікарями-курсантами.

2. Командні заняття.

Викладач моделює реальні, прості та доступні до сприйняття симуляційні сценарії. Оптимальна кількість слухачів – 10-12 осіб.

Серед практичних навичок були катетеризація периферичних та центральних вен, постановка ларингеальної маски, оротрахеальна інтубація, коникотомія, базові методи серцево-легеневої реанімації (СЛР) (час до реєстрації ефективності проведеної СЛР і загальне оцінювання її індивідуального і командного виконання). Клінічні ситуації багаторазово пророблялися за допомогою сценаріїв для робіт-симуляторів високого рівня реалістичності зі зворотним зв’язком і з гнучкою системою програмування стосовно невідкладної допомоги на амбулаторному стоматологічному прийомі. Завдяки таким діям була можливість оптимізувати командну роботу, чітко розподіляти обов’язки в команді.

Командні заняття виявилися дуже ефективними під час відпрацювання саме алгоритму серцево-легеневої реанімації. Проведення кожного мануального прийому і його ефективність опрацьовувалася комп’ютерною програмою.

3. Змагання.

Лікарі-інтерни різних груп, лікарі-курсанти мають змогу взяти участь у змаганнях з конкурсних завдань з проведення СЛР.

Практичний тренінг дозволяє лікарям-стоматологам реалізовувати сучасні стандарти медичної допомоги, що відповідають вимогам максимально швидкого прийняття рішення і бездоганного виконання маніпуляцій в екстремальних ситуаціях.

Лікарі-інтерни, які пройшли фантомний курс практичного тренінгу, більш впевнено себе почувають на амбулаторному стоматологічному прийомі. Учасники тренінгів вважають, що їх навички значно поліпшилися, особливо щодо складних маніпуляцій.

Висновки. Використані форми симуляційного навчання (семінари-тренінги, командні заняття, змагання) є високоефективною системою практичної підготовки лікарів-стоматологів.